

Situacijska Soba

**** AKTUALNO DOGAJANJE NA ZAHODNEM BALKANU ****

Časovnica pregleda: od 8. 5. 2024 do 4. 6. 2024.

[To poročilo je napisano na osnovi javno dostopnih virov, ki so odraz trenutnega stanja, ki se lahko hitro spremeni.]

Odnosi med Beogradom in Prištino:

- **(9. maj)** Kosovo za zdaj ni na dnevnem redu Odbora ministrov Sveta Evrope, ki se bo sestal 16. maja v Strasbourgu, so za Radio Svobodna Evropa potrdili diplomatski viri.
- **(10. maj)** Kosovski notranji minister Xhelal Svečlja je izjavil, da se je začela uveljavitev odločitve o zamenjavi voznških dovoljenj, ki so jih izdale srbske institucije, za katere Kosovo meni, da so nezakonite.
- **(13. maj)** Ministrstvo za zunanje zadeve in diasporo Kosova je potrdilo, da je zavrnilo prošnjo srbskega patriarha Porfirija za obisk na Kosovem. Kosovske oblasti so sporočile, da takšni obiski ne bodo dovoljeni, dokler bo »Srbija še naprej kršila Bruseljski sporazum, ne bo dovoljevala obiskov kosovskih državnih uradnikov v Srbiji in poleg tega ne bo prenehala s kampanjami proti Republiki Kosovo v mednarodnem prostoru, tako v procesu integracije kot v procesu pridobivanja mednarodnega priznanja«.
- **(14. maj)** Predsednica Kosova Vjosa Osmani je Srbijo obtožila, da pomaga Rusiji, da bi po njenih besedah odvrnila pozornost od vojne v Ukrajini in odprla novo fronto proti Zahodu.
- **(14. maj)** Po izteku trimesečnega obdobja, ki ga je Centralna banka Kosova označila za prehodno obdobje, je evro uradno edino gotovinsko plačilno sredstvo na Kosovem.
- **(14. maj)** Kosovska policija je v okolici Zvečanov na severu Kosova našla večjo količino orožja in vojaške opreme. Minister za notranje zadeve Svecla je dejal, da so najdeno orožje nameravale uporabiti teroristične skupine za napade na kosovske institucije, predvsem na pripadnike kosovske policije.
- **(16. maj)** Ministrica za zunanje zadeve in diasporo Kosova Donika Gërvalla je dejala, da je v pismu obvestila Svet Evrope, da Kosovo pripravlja osnutek statuta za vzpostavitev mehanizma za samoupravo, koordinacijo in sodelovanje občin s srbsko večino na Kosovu.
- **(19. maj)** Napovedano glasovanje o članstvu v Svetu Evrope ni bilo uvrščeno na dnevni red zasedanja odbora ministrov zaradi pomanjkanja napredka kosovskih oblasti pri oblikovanju Skupnosti občin s srbsko večino.
- **(21. maj)** Oblasti na Kosovu so izvedle policijsko akcijo in zaprle šest objektov srbskih finančnih institucij na severu Kosova. Ameriško zunanje ministrstvo je sporočilo, da je razočarano, ker je kosovska policija izvedla akcijo. Dodali so, da akcija ni bila usklajena z mednarodnimi partnerji in je prispevala k stopnjevanju napetosti.
- **(23. maj)** Kosovski premier Albin Kurti je dejal, da Srbija krepi sodelovanje z Rusijo, Kitajsko in Iranom ter opozoril, da obstaja realna nevarnost nove vojne v regiji.
- **(27. maj)** Parlamentarna skupščina Nata je danes v Sofiji glasovala za spremembo statusa Kosova iz države opazovalke v pridruženo članico parlamentarne skupščine. Članstvo in status v parlamentarni skupščini sicer ni povezan s članstvom v zvezi NATO.
- **(28. maj)** Kosovski premier Albin Kurti je v intervjuju za britanski časopis Financial Times kritiziral EU in Združene države Amerike, da sta po njegovem mnenju preveč popustljivi do Srbije in bi morali postaviti rok za sprejetje sankcij proti Rusiji.
- **(31. maj)** Na seji občinske skupščine severne Mitrovice so člani Kurtijevega gibanja Samoodločba zahtevali uveljavitev odločitve o odprtju za promet glavnega mostu čez reko Ibar, ki ločuje severno in južno Mitrovice.
- **(31. maj)** Kosovski premier Albin Kurti je pričel uradni obiski v Turčiji, kjer se je s turškim predsednikom Recepom Tayyipom Erdoganom pogovarjal o dvostranskih odnosih ter možnostih poglobitve gospodarskega in obrambnega sodelovanja. Gre za drugo srečanje Kurtija z Erdoganom v Turčiji, po letu 2023.

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

- **(2. junij)** Ministrstvo za zunanje zadeve in diasporo Kosova je obsodilo aretacijo kosovskega državljanu v Srbiji in navedlo, da je bil aretiran samovoljno. Sočasno je pozvalo mednarodno skupnost, naj pomaga pri njegovi takojšnji izpustitvi.

Bosna in Hercegovina:

- **(9. maj)** Na pohodu "Nesmrtni polk", manifestaciji, ki v Rusiji poteka od leta 2007, pred leti pa tudi v Banjaluki je bilo mogoče slišati sporočila o odcepitvi BiH entitete Republike Srbske. Pohod sta vodila proruski predsednik Milorad Dodik in Igor Kalabuhov, veleposlanik Ruske federacije v BiH. Prisotni so bili tudi »Nočni volkovi«, motoristi, zvesti Vladimirju Putinu, ki so na ameriškem črnem seznamu.
- **(9. maj)** Črnogorski premier Miloško Spajić je dejal, da bo Črna gora glasovala za resolucijo ZN o genocidu v Srebrenici, ker je del skladnosti z evropsko zunanjo politiko.
- **(12. maj)** Srbski politiki iz BiH, Srbije in Črne gore so v nedeljo organizirali komemoracijo za žrtve koncentracijskega taborišča Jasenovac v Donji Gradini in skandirali sporočila, v katerih so zanikali genocid nad Bošnjaki v Srebrenici leta 1995.
- **(13. maj)** Namestnica ameriškega državnega sekretarja za javno diplomacijo Liz Allen je prispela v BiH v okviru večdnevnega obiska v državah Zahodnega Balkana.
- **(15. maj)** Nemška vlada se je odločila nadaljevati sodelovanje v misiji EUFOR Althea v BiH ter podaljšati sodelovanje za eno leto do konca junija 2025, odločitev pa zdaj čaka na potrditev Bundestaga.
- **(15. maj)** Minister za zunanje zadeve in trgovino Madžarske Peter Szijjarto je dejal, da bo Madžarska na Generalni skupščini Združenih narodov glasovala proti Resoluciji o genocidu v Srebrenici.
- **(15. maj)** Visoki predstavnik v BiH Christian Schmitz je na zasedanju Varnostnega sveta ZN izjavil, da oblasti v Republiki Srbski s predsednikom Miloradom Dodikom na čelu aktivno spodkopavajo državo BiH in institucije ter s tem Daytonski sporazum.
- **(16. maj)** Namestnik ministra za obrambo BiH bosanski Srb Aleksandar Goganović je skupaj z načelnikom Združenega štaba oboroženih sil Gojkom Kneževićem salutiral pred spomenikom v spomin na vojnega zločinca Ratka Mladića.
- **(17. maj)** Minister za zunanje zadeve BiH Elmedin Konaković je poslal odprto pismo evropskemu komisarju za širitev Oliverju Varhelyiju, v katerem ga je obtožil, da se je: "javno pridružil propagandi srbskega predsednika Aleksandra Vučića v zvezi z Resolucija o genocidu v Srebrenici". Slednji je 13. maja po srečanju z Vučićem izjavil, da se absolutno ne strinja s stigmatizacijo srbskega naroda, ko gre za Resolucijo o genocidu Srebrenici.
- **(17. maj)** Opozicijske stranke v Republiki Srbski so zavrnile poziv predsednika Milorada Dodika k bojkotu lokalnih volitev, napovedanih za oktober, potem ko je visoki predstavnik mednarodne skupnosti uvedel nove določbe v volilni zakon BiH.
- **(20. maj)** Minister za zunanje zadeve Črne gore Filip Ivanović je sporočil, da s stališčem o Resoluciji o genocidu v Srebrenici, Črna Gora ne želi, da se kvari odnosi s sosedi, temveč da deluje kot mirovnik. Odzval se je na besede predsednika Srbije Aleksandra Vučića v zvezi z amandmaji, ki jih je na besedilo osnutka Resolucije predlagala Črna gora in izjavil, da so žalostne in neprimerne. Vučić je poteze Podgorice označil kot odvratno igro in perfidni trik.
- **(23. maj)** Generalna skupščina ZN je sprejela resolucijo, s katero je 11. julij razglasila za mednarodni dan spomina na genocid v Srebrenici ter obsodila zanikanje genocida in povečevanje vojnih zločincev. Resolucijo je podprlo 84 držav, vzdržanih je bilo 68 držav, 19 jih je bilo proti.
- **(23. maj)** Predsednik vlade Republike Srbske, Radovan Višković je po seji vlade v Srebrenici napovedal, da bo Vlada Republike Srbske v naslednjih 30 dneh oblikovala sporazum, ki ga bo poslala Federaciji BiH, o t.i. mirni ločitvi.
- **(24. maj)** Srbski predsednik Aleksandar Vučić je po sprejetju Resolucije o genocidu o Srebrenici razglasil zmago, ki naj bi bila dosežena s 109 glasovi proti, čeprav je proti resoluciji glasovalo zgolj 19 držav od 193 držav v OZN.

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

Resolucijo je podprlo 84 držav, 68 pa je bilo vzdržanih. Vučić je seštel glasove proti in vzdržane ter odsotne in izjavil, da so te države bile na strani Srbije.

- **(27. maj)** Huligani so v Beogradu do smrti pretepli Đorđa Mijatovića, brata podpredsednika vlade Federacije BiH.
- **(27. maj)** Predsedujoči predsedstvu BiH Denis Bećirović je po sprejetju Resolucije o genocidu v Srebrenici Vučića pozval, naj se "sooči z resnico". Izjavil je "Nikomur nismo plačali 500.000 dolarjev, da bi se vzdržal" s čimer se je navezal na špekulacije v medijih, da je Srbija plačala pol milijarde dolarjev Hondurasu za obnovo bolnice v zameno za glas proti resoluciji.
- **(27. maj)** V Sarajevu so obeležili 32. obletnico napada na ljudi, ki so v vrsti čakali za kruh. V napadu, ki se je zgodil med obleganjem mesta leta 1992, je umrlo 26 ljudi, 108 jih je bilo ranjenih.
- **(27. maj)** Srbski predsednik Aleksandar Vučić je dejal, da bo, če bo umorjen, za to odgovoren zunanji minister BiH Elmedin Konaković. Konaković je srbskega predsednika 11. julija povabil v generalno skupščino ZN v New Yorku, pa tudi v Potočare, s komentarjem, da "se lahko zavije v zastavo ali tudi ne«. Vučić se je na to odzval z besedami, da je Konaković s tem »de facto pozval na njegov umor«.
- **(29. maj)** Predsednik Republike Srbske Milorad Dodik je sporočil, da je bil predlog Zakona o posebnem registru in javnosti dela neprofitnih organizacij umaknjen iz parlamentarne procedure. Po njegovih besedah je do teka prišlo: "ker je Republika Srbska zavezana evropski poti".
- **(30. maj)** Župan Srebrenice Mladen Grujičić iz Zavezništva neodvisnih socialdemokratov, stranke Milorada Dodika, je potrdil, da v občinskih in strankarskih organih potekajo razprave o sprožitvi pobude za spremembo imena občine Srebrenica.
- **(30. maj)** Milorad Dodik je za beograjsko *TV Happy* izjavil, da v Srebrenici 11. julija 1995 "nihče ni umrl, nihče ni bil ubit in ni bilo operacij«.
- **(31. maj)** V Prijedoru, na severozahodu BiH potekajo dogodki ob Dnevu belih trakov. Zbrani se bodo s tiho hojo in belim trakom okoli leve roke sprehodili od Ulice Ahmeta Babića do glavnega mestnega trga, v spomin na 3.176 pomorjenih prebivalcev Prijedora in okolice, od tega 102 otrok. Dan belih trakov je spomin na 31. maj 1992, ko je Krizni štab občine Prijedor pod vodstvom Srbske demokratske stranke izdal ukaz, naj nesrbsko prebivalstvo označi svoje hiše in stanovanja z belimi zastavami. Tisti, ki so se gibali po mestu, pa so morali nositi bel trak.
- **(1. junij)** Bošnjaki z območja Zvornika na vzhodu Bosne in Hercegovine se spominjajo 32. obletnice poboja skoraj 700 moških in dečkov junija 1992. V mestu Bijeli Potok, kjer so jih srbske sile ločile od njihovih družin, se odkrili spomenik padlim. Letos je potekal pokom posmrtnih ostankov ene žrtve, medtem ko 240 pogrešanih še vedno iščejo.

Pregled pripravil: **Igor Zidarič**

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

Viri/Dodatno branje:

Odnosi med Beogradom in Prištino:

RSE. (9. maj 2024). RSE saznaje: Kosovo nije na dnevnom redu Komiteta ministara Saveta Evrope. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-komiteta-ministara-prijem-savet-evrope/32939451.html>

RSE. (10. maj 2024). Svečlja: Počela zamena srpskih vozačkih dozvola za kosovske. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-vozacke-dozvole/32941571.html>

RSE. (13. maj 2024). Kosovo potvrdilo da je odbilo zahtev za ulazak patrijarhu Porfiriju. <https://www.slobodnaevropa.org/a/patrijarh-spc-ulaz-kosovo-zabrana/32944495.html>

RSE. (14. maj 2024). Osmani kaže da Srbija pomaže Rusiji da otvori novi front protiv Zapada. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-osmani-srbija-rusija/32946785.html>

Al Jazeera. (14. maj 2024). Dinar više nije sredstvo plaćanja na Kosovu. <https://balkans.aljazeera.net/videos/2024/5/14/dinar-visenije-sredstvo-placanja-na-kosovu>

Al Jazeera. (14. maj 2024). Kosovska policija pronašla veću količinu naoružanja u blizini Zvečana. <https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2024/5/14/kosovska-policija-pronasla-vecu-kolicinu-naoruzanja-u-blizini-zvecana>

RSE. (16. maj 2024). Kosovo obavestilo Savet Evrope da priprema nacrt statuta za Zajednicu. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-nacrt-zajednica-savet-evrope/32949614.html>

Al Jazeera. (19. maj 2024). Usporen napredak Kosova, odgođen prijem u Vijeće Evrope. <https://balkans.aljazeera.net/videos/2024/5/19/usporen-napredak-kosova-odgodjen-prijem-u-vijece-evrope>

RSE. (21. maj 2024). Stejt department razočaran policijskom akcijom na sjeveru Kosova, nije koordinirana i eskalira tenzije <https://www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-akcija-na-sjeveru-stejt-department/32957091.html>

RSE. (23. maj 2024). Kurti: Rizik od novog rata u regionu je realan. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kurti-kosovo-srbija-pretnje-rat-balkan/32960949.html>

NI BIH. (27. maj 2024). Kosovo postalo pridruženi član Parlamentarne skupštine NATO-a <https://n1info.ba/vijesti/kosovo-postalo-pridruzeni-clan-parlamentarne-skupstine-nato-a/>

NI SRB. (28. maj 2024). Kurti: EU i SAD bile previše blage prema Srbiji, da uvedu rok za sankcije Rusiji <https://n1info.rs/vesti/kurti-eu-i-sad-bile-previsje-blage-prema-srbiji-da-uvodu-rok-za-sankcije-rusiji/>

RSE. (31. maj 2024). Kurtijeva stranka traži otvaranje mosta preko Ibra koji dijeli sjevernu i južnu Mitrovicu <https://www.slobodnaevropa.org/a/mitrovica-most-preko-ibra-promet/32973826.html>

RSE. (31. maj 2024). Kurti u Ankari sa Erdoganom o bilateralnim odnosima. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kurti-erdogan-kosovo-turska/32974388.html>

RSE. (2. junij 2024). Kosovo optužuje Srbiju za arbitrarno hapšenje kosovskog državljanina. <https://www.slobodnaevropa.org/a/kosovo-srbija-hapsenje/32975932.html>

Bosna in Hercegovina:

RSE. (9. maj 2024). Na maršu proruskog 'Besmrtnog puka' u Banjoj Luci i secesionistička retorika. <https://www.slobodnaevropa.org/a/mars-besmrtni-puk-rusija-dodik/32939740.html>

Al Jazeera. (9. maj 2024). Spajić potvrdio crnogorski glas za rezoluciju UN-a o Srebrenici. <https://balkans.aljazeera.net/videos/2024/5/9/spajic-potvrdio-crnogorski-glas-za-rezoluciju-un-a-o-srebrenici>

Al Jazeera. (12. maj 2024). Dodik i Vučević komemorirali žrtve Jasenovca i negirali genocid u Srebrenici. <https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2024/5/12/dodik-i-vucevic-komemorirali-zrtve-jasenovca-i-negirali-genocid-u-srebrenici>

RSE. (13. maj 2024). Podsekretarka američkog State Departmenta doputovala u posjetu BiH. <https://www.slobodnaevropa.org/a/liz-allen-state-department-zapadni-balkan-sarajevo/32944698.html>

RSE. (14. maj 2024). Razriješen konzul BiH u Panami, turski državljanin. <https://www.slobodnaevropa.org/a/bih-konzul-panama-fatih-kol/32947353.html>

NI BIH. (15. maj 2024). Vlada Njemačke odlučila produžiti angažman u misiji Eufor Althea: "BiH još uvijek podložna unutrašnjim sukobima" <https://n1info.ba/vijesti/vlada-njemacke-odlucila-produziti-angazman-u-misiji-eufor-althea-bih-jos-uvijek-podlozna-unutrasnjim-sukobima/>

RSE. (15. maj 2024). Rezolucija o Srebrenici 23. maja na dnevnom redu Generalne skupštine UN-a. <https://www.slobodnaevropa.org/a/un-glasanje-rezolucija-srebrenica/32947944.html>

Al Jazeera. (15. maj 2024). Mađarska protiv rezolucije o Srebrenici. <https://balkans.aljazeera.net/news/2024/5/15/madjarska-protiv-rezolucije-o-srebrenici>

Al Jazeera. (16. maj 2024). Nova prijava u Tužilaštvu BiH za veličanje ratnih zločinaca. <https://balkans.aljazeera.net/videos/2024/5/16/nova-prijava-u-tuzilastvu-bih-za-velicanje-ratnih-zlocinaca>

RSE. (17. maj 2024). Konaković poručio Varhelyiju da se pridružio 'Vučićevoj propagandi' povodom rezolucije o Srebrenici. <https://www.slobodnaevropa.org/a/konakovic-varhelyiju-da-se-pridruzio-vucicevoj-propagandi-povodom-rezolucije-o-srebrenici>

Si želite izvedeti već? Vas zanima područje međunarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za već informacij obiđite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

EVRO-ATLANTSKI SVET SLOVENIJE EURO-ATLANTIC COUNCIL OF SLOVENIA

Al Jazeera. (17. maj 2024). Opozicija u RS-u odbila Dodikov poziv na bojkot izbora. <https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2024/5/17/opozicija-u-rs-u-odbila-dodikov-poziv-na-bojkot-izbora>

Al Jazeera. (20. maj 2024). Ivanović poručio Vučiću: Neprimjerene i žalosne ocjene <https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2024/5/20/ivanovic-porucio-vucicu-neprimjerene-i-zalosne-ocjene>

RSE. (23. maj 2024). Generalna skupština UN-a usvojila Rezoluciju o Danu sjećanja na genocid u Srebrenici. <https://www.slobodnaevropa.org/a/rezolucija-genocid-srebrenica-un/32961232.html>

RSE. (23. maj 2024). Vlada RS će Federaciji BiH ponuditi sporazum o 'mirnom razdruživanju'. <https://www.slobodnaevropa.org/a/rs-dodik-rezolucija-otcjepljenje/32961041.html>

RSE. (24. maj 2024). 'Razdruživanje' ne znači nezavisnost, nego kraj Republike Srpske, poručila ambasada SAD u BiH <https://www.slobodnaevropa.org/a/mirno-razdruzivanje-kraj-rs-ambasada-sad/32962023.html>

NI BIH. (24. maj 2024). Vučić ponovo manipulira brojkama: Nema slavija u Sarajevu – pobijedili smo sa 23 razlike, ubjedljivo!. <https://n1info.ba/regija/vucic-nema-slavlja-u-sarajevu-pobijedili-smo-sa-23-razlike-ubjedljivo/>

Danas. (27. maj 2024). Dačić: Huligani u Beogradu nasmrta pretukli brata potpredsednika Vlade Federacije BiH. <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/dacic-huligani-u-beogradu-nasmrta-pretukli-brata-potpredsednika-vlade-federacije-bih/>

Danas. (27. maj 2024). Bećirović pozvao Vučića da „pogleda istini u oči“ nakon usvajanja Rezolucije o Srebrenici: „Mi nismo nikome plaćali 500.000 dolara da bude uzdržan“ <https://www.danas.rs/svet/region/becirovic-mi-nismo-nikome-placali-500-000-dolara-da-bude-uzdrzan/>

RSE. (27. maj 2024). Obilježena 32. godišnjica prvog masakra civila tokom opsade Sarajeva <https://www.slobodnaevropa.org/a/sarajevo-opsada-godisnjica-masakr/32965187.html>

NI BIH. (27. maj 2024). Vučić Konakovićev poziv da posjeti Potočare nazvao 'pozivom na ubistvo'. <https://n1info.ba/regija/vucic-konakovicev-poziv-da-posjeti-potocare-nazvao-pozivom-na-ubistvo/>

RSE. (28. maj 2024). Uhapšen maloletnik osumnjičen da je pretukao brata ministra iz Federacije BiH <https://www.slobodnaevropa.org/a/srbija-hapsene-mijatovic/32966828.html> <https://www.slobodnaevropa.org/a/srbija-hapsene-mijatovic/32966828.html>

RSE. (29. maj 2024). Zbog evropskog opredjeljenja RS povučen zakon o 'stranim agentima', poručio Dodik. <https://www.slobodnaevropa.org/a/bih-rs-dodik-zakon-strani-agenti/32970275.html>

RSE. (30. maj 2024). Dodikova stranka planira promjenu naziva Srebrenice. <https://www.slobodnaevropa.org/a/dodik-stranka-srebrenica-naziv/32972308.html>

RSE. (31. maj 2024). U Prijedoru Dan bijelih traka u znak sjećanja na 3.176 ubijenih. <https://www.slobodnaevropa.org/a/dan-bijelih-traka-prijedor/32973775.html>

Al Jazeera. (1. junij 2024). Godišnjica zločina nad Bošnjacima: Spomenik ubijenim civilima s područja Zvornika. <https://balkans.aljazeera.net/videos/2024/6/1/godisnjica-zlocina-nad-bosnjacima-spomenik-ubijenim-civilima-s-podrucja-zvornika>

Si želite izvedeti već? Vas zanima područje međunarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za već informacij obišćite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporoćilo na info@euroatlantic.org.